

ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT - 500. EVOCĂRI BĂCĂUANE, BACĂU, 2004

Din Bacău pornește astăzi o nouă carte ce se înscrie în suita lucrărilor care și-au propus să omagieze personalitatea marelui domn al Moldovei. Ea a apărut la Editura Conexiuni sub egida Consiliului Județean care a finanțat lucrarea și sub îngrijirea Complexului Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău.

Frumos legată, având pe coperta I un fragment din pictura Bisericii din Borzești, înfățișându-i pe Ștefan cel Mare și pe fiul său Alexandru, iar pe coperta a IV-a Biserica din Borzești, ctitorie a lui Ștefan cel Mare, cartea are 199 de pagini.

Pagina a treia prezintă primul act emis din Bacău de Ștefan cel Mare, iar pe pagina a cincea se află imaginea singurei ctitorii băcăuane, Biserica Precista și Pisania pusă de Alexandru voievod, fiul lui Ștefan cel Mare.

Cuprinsul reunește un număr de 18 articole și studii care se remarcă prin diversitatea tematică.

Lucrarea este onorată de o Predoslovie semnată de dr. Ioachim Băcăuanul, Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Romanului, care, avizându-ne asupra conținutului cărții, se dezvăluie ca un bun cunoscător al istoriei poporului român și cu deosebire a activității și personalității lui Ștefan cel Mare. Domnia sa apreciază că Ștefan „nu s-a lăsat dominat de vitregiile vremii. S-a angajat cu toată ființa sa în a aborda, cu abilitate toate domeniile. Astfel a devenit cea mai proeminentă personalitate a Europei timpului său” (p. 12)

O serie de studii și articole evidențiază faptul că Ștefan a fost ziditor de țară luptându-se pentru a lăsa urmașilor o Moldovă independentă: **Raporturile de vasalitate față de Poartă în vremea lui Ștefan cel Mare** (Mihai Vasiliu, p. 62-67), **Moldova în relațiile internaționale. Război și pace la Chilia (a doua jumătate a secolului al XV-lea)** (Laurențiu Stroe, p. 84-94), **Florilegiul „Ștefaniadei băcăuane”. Dialog imaginar** (Jean Ciută, p. 140-146).

Alte studii și articole îl prezintă pe Ștefan drept ziditor-ctitor de lăcașuri sfinte și „apărător neînfricat al credinței”: **Observații asupra evoluției domeniului Mănăstirii Putna în timpul domniei lui Ștefan cel Mare** (Adrian Horodnic, p. 29-38), **Monument ecleziastic băcăuan din epoca lui Ștefan cel Mare** (Dumitru Zaharia, p. 49-61), **Imagini ale arhitecturii de lemn din epoca lui Ștefan cel Mare și Sfânt** (Dorinel Ichim, p. 39-45), **Ștefan cel Mare și Episcopia Romanului** (Florin Țuscanu, p. 104-111), **Ștefan cel Mare și Sfânt și Cuviosul Daniil Sihastrul** (Constantin Leonte, p. 147-162).

Din vremea lui Ștefan cel Mare „ne-au rămas unele din cele mai frumoase manuscrise” Despre **Tetraevangelul de la Humor** ne vorbește în **Arta miniaturii în epoca lui Ștefan cel Mare** (Silvia Iacobescu, p. 62-67).

Ce a reprezentat Ștefan pentru posteritate?- „steaua spre care s-au îndreptat ochii românilor doritori de o soartă mai bună” (p. 19).

Starea de spirit a românior din epoca lui Ștefan și până astăzi este dezvăluită de Maria Berceanu în **Posteritatea lui Ștefan cel Mare** (p. 112-121), Miluță Th. Bortă în **Evoluția stării de spirit românești generate de personalitatea și epoca lui Ștefan cel Mare** (p. 122-131), Victor Mitocaru în **Marginalii la o comemorare** (p. 196-199) și Relu Zamfir Stoian în **Ștefan cel Mare și Sfânt, domnul Moldovei, Mihai Eminescu domnul literelor românești** (p. 183-190).

La ceas aniversar Jean Ciută aduce argumente pentru **O posibilă și necesară reconsiderare hermeneutică a «Portretului lui Ștefan cel Mare»** (p. 23-28), iar Grigore Codrescu în **Imaginea lui Ștefan cel Mare în drama istorică Apus de Soare de Barbu Delavrancea - realitate istorică și mit** (p. 132-139) consideră că dintre toate operele literare create drama istorică Apus de Soare „se distinge de departe, marcând cu tinerețea ei intersecția trecutului cu prezentul, adică valorile moral-estetice intangibile după cinci veacuri de la intrarea în eternitate a lui Ștefan cel Mare”

Omagierea lui Ștefan cel Mare s-a realizat, în timp, și prin medalii, plachete, timbre, cărți poștale. Un studiu minuțios întocmit de Elena Artimon și Lăcrămioara Marin-Stratulat: **Ștefan cel Mare reflectat în medaliile din colecțiile Complexului Muzeal «Iulian Antonescu»** (p. 163-182) prezintă 12 din cele 21 de exemplare aflate la Bacău, „adevărate «documente» în metal ce ne oferă informații științifice, fiind în același timp adevărate opere de artă” (p. 164). Ioan Catană ne dezvăluie în articolul **Ștefan cel Mare și Sfânt - omagiu filatelic** pasiunea de colecționar și reușitele la concursurile filatelice cu o colecție ce cuprinde „215 piese, pe 75 de pagini de expunere”

Lucrarea apărând la Bacău, înserează în mod firesc cercetarea făcută de Ion Ungureanu în **O învoială dintre membrii familiei Tudor întărită de Ștefan cel Mare, privind stăpânirea satelor Tebeș și Drăgești** (p. 95-103) care urmărește situația celor două localități de la atestare până la jumătatea secolului al XIX-lea.

Ca o concluzie se poate afirma că lucrarea recenzată constituie o contribuție valoroasă la completarea și cunoașterea personalității lui Ștefan cel Mare, care, așa cum scrie poetul anonim,:

“Seamăn pe lume nu are
Decât numai mândrul soare”

Maria Coroi